

Themaweek - Bewust consumeren

Het is belangrijk om hier aandacht voor te hebben op school, aangezien de **aankoop van nieuwe spullen de grootste impact heeft op het milieu.**

Bereken je eigen impact op:
<https://myhiddenimpact.com/nl>

Waar zit de impact?

- zichtbare impact
- verborgen impact

De keten van spullen maken en vervoeren
85%

VERBORGEN IMPACT VAN SPULLEN

Samen naar minder afval op school

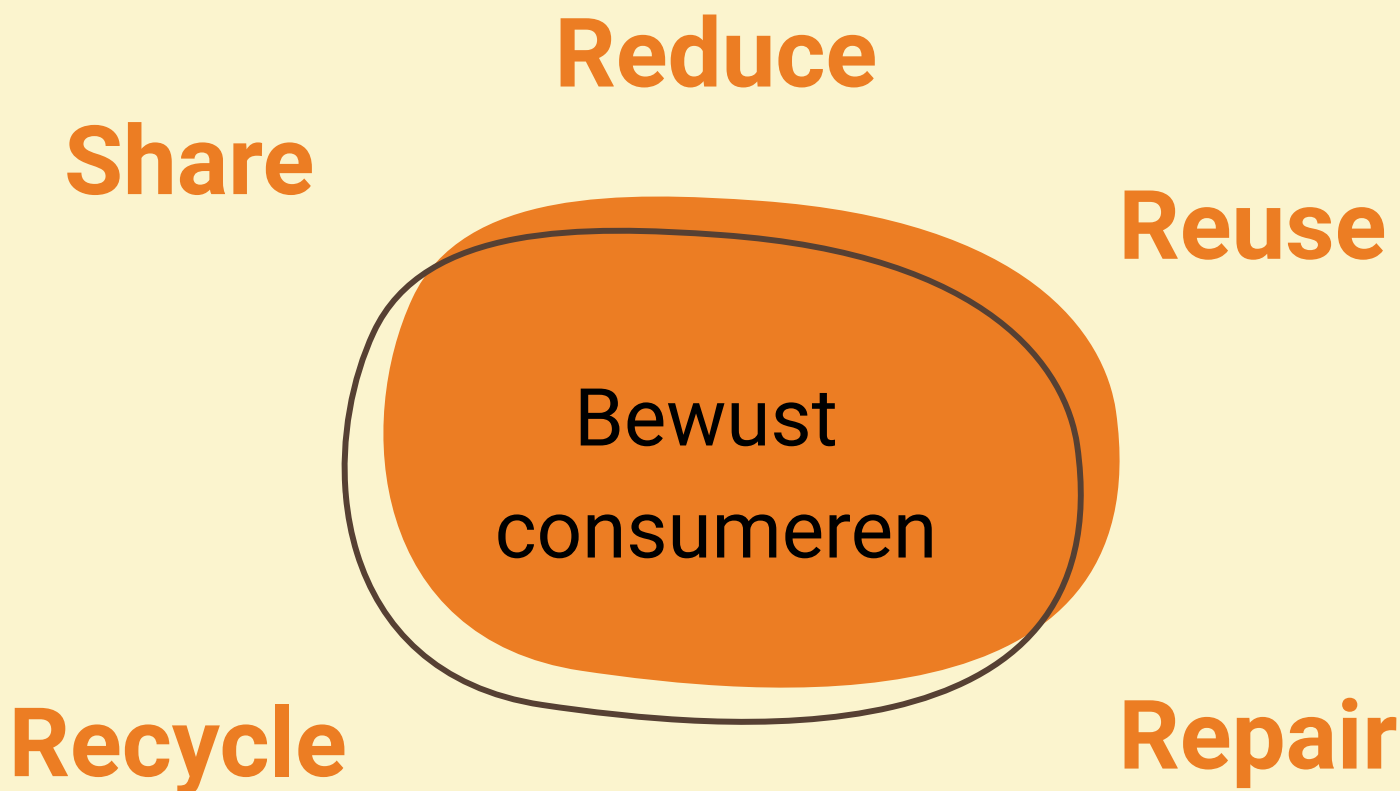

Themaweek - Bewust consumeren

Tijdens de Europese week van de Afvalvermindering - 2026 - werd gekozen om te werken rond het thema 'bewust consumeren'. [Zie hier voor meer info en een inschrijvingslink.](#)

In deze fiche vind je inspiratie om tijdens deze week aan de slag te gaan met dit thema aan de hand van verschillende klasoverschrijdende ateliers voor BaO en SO.

Deze ateliers zijn opgebouwd rond 5 begrippen:

Samen naar minder afval op school

GoodPlanet Challenge - #MissieMinder

Op zoek naar een overkoepelende actie voor je school?

Neem dan deel aan de **actiedag rond bewust verbruiken** van GoodPlanet genaamd **#MissieMinder**.

Hoe?

Wie begrijpt hoe de dingen in elkaar zitten, is sneller geneigd om in actie te komen. Daarom bestaan de challenges uit twee niveaus die elkaar aanvullen en versterken:

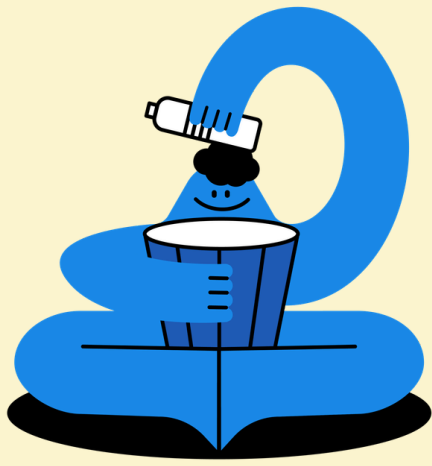
- **Niveau 1: Ik sensibiliseer mijn leerlingen op een originele manier rond bewust verbruiken.**
  - Laat je inspireren door onze tips en lesmateriaal in de educatieve toolbox (paswoord ontvang je na inschrijving).
- **Niveau 2: Ik organiseer een zelfgekozen actie rond bewust verbruiken.**
  - Laat je inspireren door onze acties in de educatieve toolbox.

Schrijf je in!

Samen naar minder
afval op school

1) Reduce

Het reduceren van afval betekent het zo weinig mogelijk produceren van afval door anders te gaan consumeren en de juiste vragen te stellen. Waar zie jij manieren om je afval te verminderen?

Optie 1

Begin dit atelier met dit stellingenspel.

Ga vervolgens op bezoek in een verpakkingsvrije winkel (bijvoorbeeld Beescoop).

Koop seizoensgroenten of vraag naar 'gekke groenten' of 'afval groenten' die jullie mogen gebruiken.

Ontwikkel een recept met deze groenten en maak dit samen klaar.

Optie 2

Maak zelf vloeibare zeep. Op deze manier verminder je de hoeveelheid verpakkingsafval (zie bijlage 1).

Klik hier om te ontdekken hoe je uit restjes zeep nieuwe zeep kan maken.

Optie 3

Knutsel niet-materiële cadeau (zie bijlage 2).

Op deze manier verminder je de hoeveelheid onnodige spullen die we in huis hebben = consuminderen.

Je kan hier ook het verhaal van Black Friday vs. Lokaal Friday of Green Friday aan koppelen via een interview van Bruzzket.

Samen naar minder afval op school

2) Reuse

Reuse betekent materialen opnieuw gebruiken in plaats van telkens nieuwe of wegwerpmaterialen te kopen. Denk bijvoorbeeld aan metalen rietjes in plaats van plastic rietjes, of tweedehands spullen.

Bespreek voor of na het atelier welke materialen we nog kunnen hergebruiken, zoals herbruikbare watjes en zakjes, een brooddoos en drinkbus, ...

Optie 1

Maak een spons van kapotte sokken. Op deze manier geef je een tweede leven aan je sokken in plaats van ze weg te smijten (zie bijlage 3).

Optie 2

Organiseer zelf een upcycling atelier op school waarbij je bijvoorbeeld met afval een modeshow of tentoonstelling maakt of van afval een muziekinstrument maakt (zie ook Trashbeatz ter inspiratie).

Optie 3

Breng een bezoek aan het Cyclup atelier in Molenbeek en help een dagje mee met het sorteren van kleding die is binnengebracht om tweedehands te verkopen.

Bespreek verder de voordelen van het kopen van tweedehands. Een overzicht van al de kringloopwinkels in Brussel vind je [hier](#).

Optie 4

Bedruk aan de hand van de Japanse techniek Hapa Zome je tote-bag met planten. Zo krijgen de leerlingen een gepersonaliseerde herbruikbare winkelzak.

Inspiratie:

- <https://www.bijouenzo.be/planten-printen/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=hQqxTI2d3HM>

Samen naar minder
afval op school

3) Repair

Het maken/herstellen van materialen is beter voor de planeet want dit verlengt de levensduur van je producten en materialen. Ga in gesprek met de leerlingen en vraag hoe ze de levensduur van hun materialen zouden kunnen verlengen? Waar kunnen ze rekening mee houden als ze iets nieuw kopen?

Optie 1

Organiseer zelf een repair lab op school en betrek de ouders hierbij. Vraag of ze willen komen helpen. Zo zijn er misschien wel mama's of papa's die veel kennis hebben van fietsen herstellen of naaien/stikken van kleding.

Meer inspiratie over hoe je dit doet, vind je [hier](#).

Optie 2

Bezoek het Repair Lab van Repair Together in Elsene en ontdek alles over herstellen en circulaire economie.

Meer info vind je [hier](#).

Samen naar minder
afval op school

4) Recycle

Recycleren is goed voor onze planeet omdat we oude materialen gaan gebruiken om nieuwe grondstoffen mee te maken in plaats van ze te verbranden. Zo hoeven we minder nieuwe grondstoffen uit de natuur te halen. Dit zorgt ervoor dat we energie besparen en de natuur beter beschermen.

Optie 1

Organiseer een workshop rond duurzaamheidslabels met de focus op labels die gaan over het recycleren van materialen (zie de labelmemo bijlage 4).

Voeg theoretische kennis toe aan de workshop. bv waar moet je op letten als je iets koopt rekening houdend met recyclage?

- Verpakkingen die bestaan uit 1 materiaal = makkelijker te recycleren.
- Kies je voor een glazen fles of een plastic fles? Wat is het milieuvriendelijkste, waarom?

Optie 2

Organiseer een les over circulaire economie, inspiratie vind je terug op: <https://lespakket-circulaire-economie.nl/po>.

Ontdek hier al de circulaire bedrijven van Brussel!

Optie 3

Maak zelf papier van oud papier.

Optie 4

Bezoek gratis het recyclagecentrum van Bebat in Tienen (van 3de tot 6de leerjaar). Klik hier voor meer info.

Samen naar minder
afval op school

4) Recycle

Optie 5

Bezoek het Circularium en leer meer bij over circulaire economie.

Optie 6

Ga met je leerlingen aan de slag rond de levenscyclus en impact van GSM's aan de hand van het lespakket van Goodplanet voor BaO en SO.

Wil je een steentje bijdragen aan de circulaire economie? Neem dan ook deel aan de GSM-inzamel actie en ontvang mooie prijzen. Meer info vind je hier.

Optie 7 (doelgroep SO)

Nodig een animator/animatrice uit voor een (gratis) workshop rond de levenscyclus van onze elektrische toestellen. Samen neem je een kijkje in de toekomst: kunnen we evolueren naar een duurzame levenscyclus? En wat betekenen urban mining en circulaire economie nu juist in de praktijk? Meer info vind je hier.

Optie 8 (doelgroep SO)

Download het lespakket van Vito en leer op een originele manier bij over chemie, circulaire economie en materialengebruik.

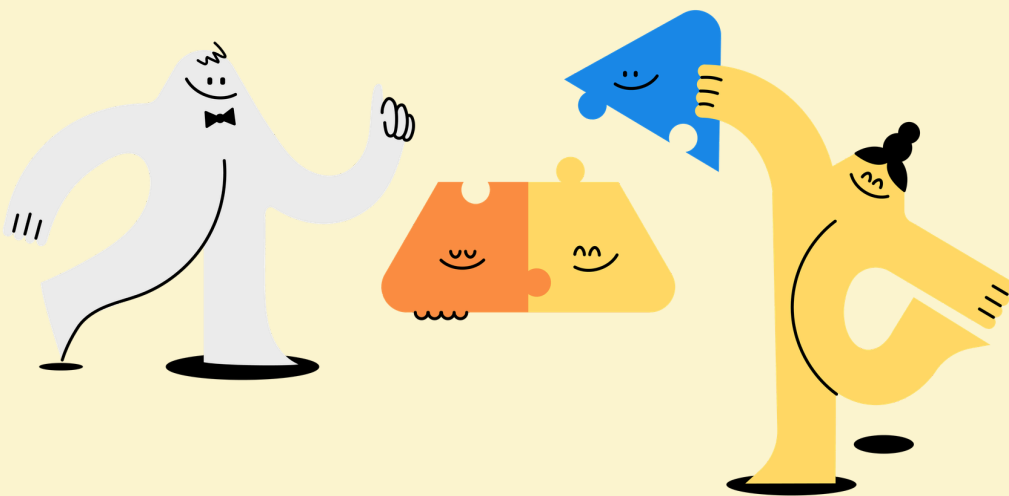
Samen naar minder
afval op school

5) Share

- Waarom delen? Wat is hier beter aan?
- Wat zijn de voordelen van delen?
- Wat zijn de nadelen van delen?
- Ken je voorbeelden van deeleconomieën?
- Hoe kunnen we op school gaan delen? Welke spullen kunnen we delen?

Eindresultaat: het opzetten van een mini deeleconomie door bijvoorbeeld een uitleendienst/uitleenbib te maken met speelgoed, boeken, kledij etc.

Samen naar minder
afval op school

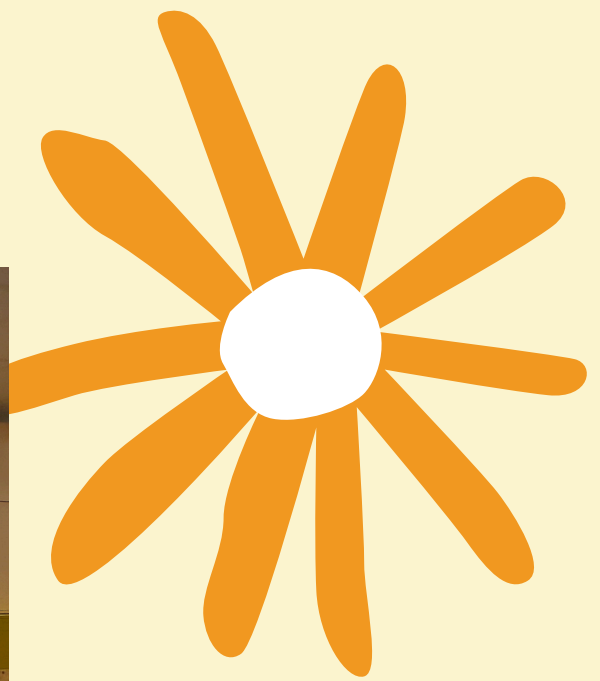
**Elk atelier presenteert wat hij/zij
heeft gedaan op een slotmoment
vrijdag namiddag**

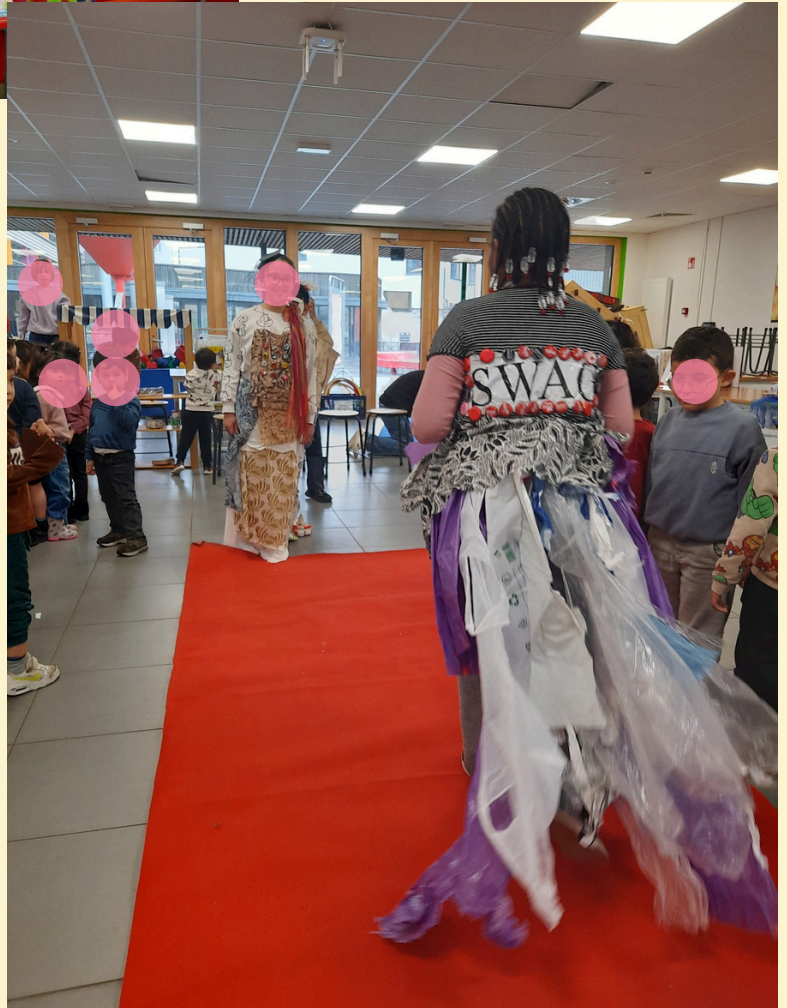
**Samen naar minder
afval op school**

Ter inspiratie

School Paviljoen - Schaarbeek, 2025

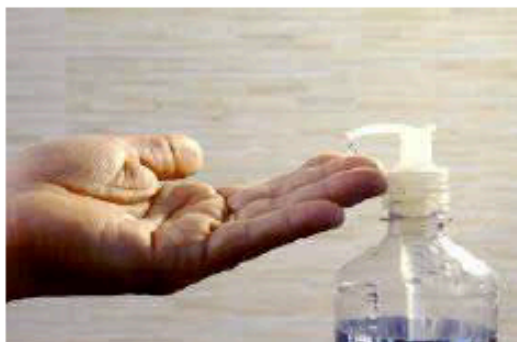

Samen naar minder
afval op school

BIJLAGE 1

HANDZEEP

Ingrediënten:

200 ml

Materiaal:

Bereiding:

1. Breng het water aan de kook.
2. Meng het water met de Marseillezeep in de kom.
3. Wacht tot het mengsel afkoelt en plaats het in de zeepdispenser met behulp van een trechter.

Samen naar minder
afval op school

BIJLAGE 2

De leerling geeft een bon cadeau voor ... een activiteit die de ouder leuk vindt: een helpende hand, een dag zonder gekke streken, een moment om samen door te brengen ... (hier in de vorm van een kraskaart).

En om het in te pakken... een gerecycleerde envelop!

We maken een envelop van een gerecycleerd A4-vel met mooie kleuren (hier een oude atlas).

Benodigheden: een sjabloon voor een envelop, een schaar en lijm.

© Lina Haeg

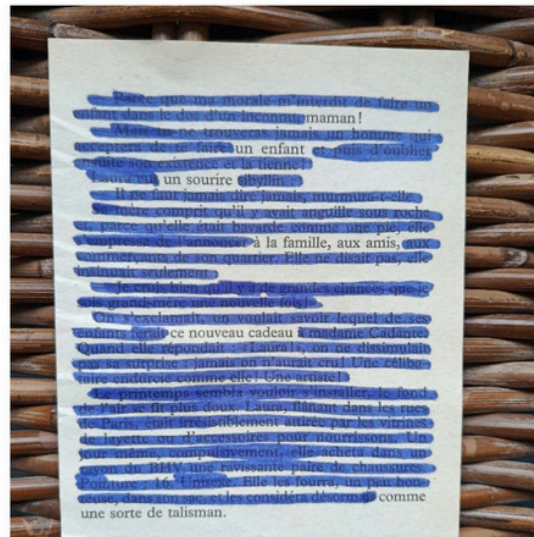
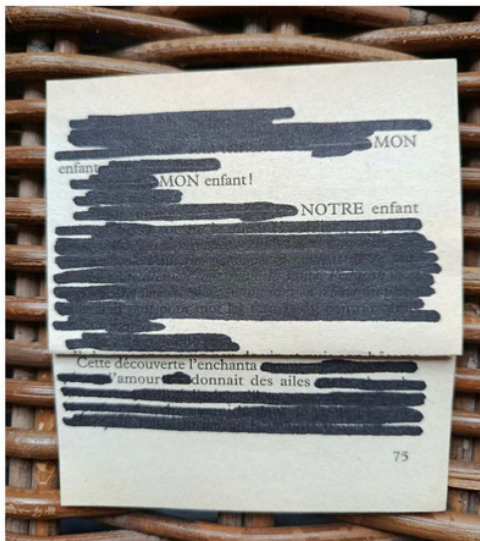
Herinneringenpot: voeg gaandeweg kleine briefjes/voorwerpen toe die een mooie herinnering oproepen (hoe klein ook) en open de pot aan het einde van het jaar samen om als gezin terug te kijken op het afgelopen jaar.

© Nath and You

Samen naar minder afval op school

Haiku

Op basis van een pagina uit een oud, versleten, afgedankt boek (bijvoorbeeld gerecupereerd uit een boekenbox) maakt de leerling een kort gedicht (haiku) door overbodige woorden weg te laten.

Hier: "MIJN kind, MIJN kind, ONS kind. Deze ontdekking betoverde hem. Liefde gaf vleugels."

"Mama! Een kind. Een glimlach naar familie, vrienden, dit nieuwe geschenk, als een soort talisman."

Takenlijst om de leerling te motiveren om alle ochtend- en avondtaken thuis uit te voeren. De ouders krijgen een lijst met afbeeldingen gerecupereerd uit tijdschriften (of persoonlijke foto's van het kind).

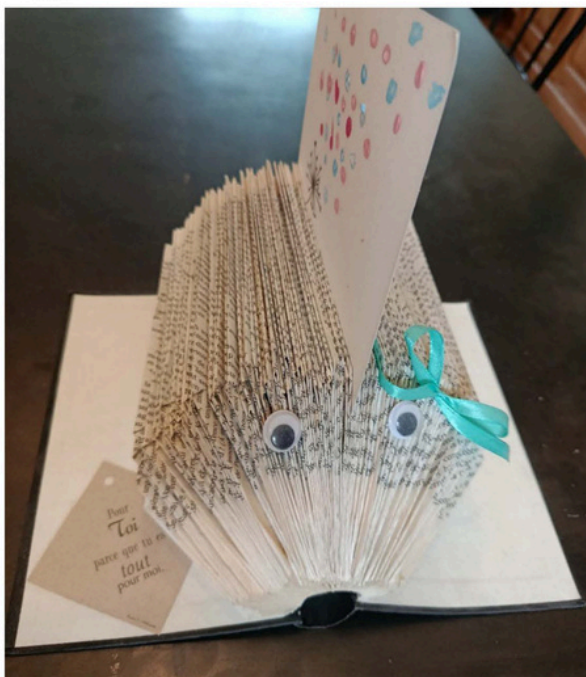
Telkens wanneer het kind een taak heeft uitgevoerd, mag hij/zij het bijbehorende vakje sluiten.

Aan het einde van de dag worden de verschillende vakjes weer geopend.

Samen naar minder
afval op school

Notitieboekje: van een boek (bijvoorbeeld gerecupereerd uit een boekenbox) worden de pagina's gevouwen en versierd tot een dier dat dient om notities, foto's enz. aan vast te klemmen.

Gepersonaliseerde handzeep

Voeg een foto toe van de leerling die verbaasd doet alsof hij/zij vastzit in een zeepdispenser. Lamineer de foto en plaats deze in een gerecyclede dispenser. Vervolgens voeg je handzeep toe die je in bulk hebt gekocht.

Samen naar minder
afval op school

De wereld is klein: knip uit een oude atlas een kaart van Europa, een ander continent of zelfs de hele wereld, waarop de ouder gaandeweg stickers kan plakken op basis van de bezochte landen/steden of zijn/haar afkomst.

Het België van papa & mama: nog steeds met behulp van een pagina uit een oude atlas zoekt de leerling de belangrijke plaatsen van de familie van zijn/haar vader of moeder op en plakt daar vervolgens de foto van de ouder bij.

Samen naar minder afval op school

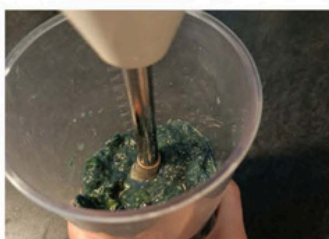
Hart om te planten: een vormpje (in dit voorbeeld een hartje) om te planten om een mooie plant, bloemen,... uit te kweken. Gepresenteerd op bijvoorbeeld een kaartje of in een potje met aarde.

1. Kies eierdozen in de kleuren die u wilt.

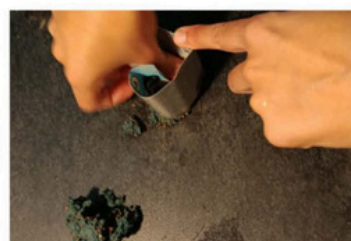
2. Snijd deze in kleine stukjes en laat deze in water zacht worden

3. Mix eventueel als u niet wilt dat de stukjes zichtbaar zijn (of laat lang genoeg weken zodat de stukjes uiteenvallen).

4. Verwijder het water met een vergiet als u ervoor gekozen heeft om de stukjes te laten weken.

5. Voeg de zaden toe aan het mengsel en doe het in een uitsteekvorm. Druk het mengsel aan om het vocht te verwijderen en een vlak oppervlak te krijgen.

Voeg eventueel kleine bloemen of andere kleine plantjes toe voor een mooi resultaat.

Samen naar minder
afval op school

Het België van papa 2: Met enkele oude Belgische postzegels kan men een scène uit 'het België van papa' creëren. Een beetje nostalgie voor Vaderdag..

Potje 'pâtisserie pret': we mengen de belangrijkste ingrediënten voor een koekjesrecept en versieren het potje vervolgens met stof, wol... (voorbeelden van de Maurice Carême-school in Anderlecht)

Voor de koekjes:

- 125 g bloem
- ½ theelepel bakpoeder
- 100 g suiker
- 100 g chocoladestukjes en eventueel noten, havermout...

Samen naar minder
afval op school

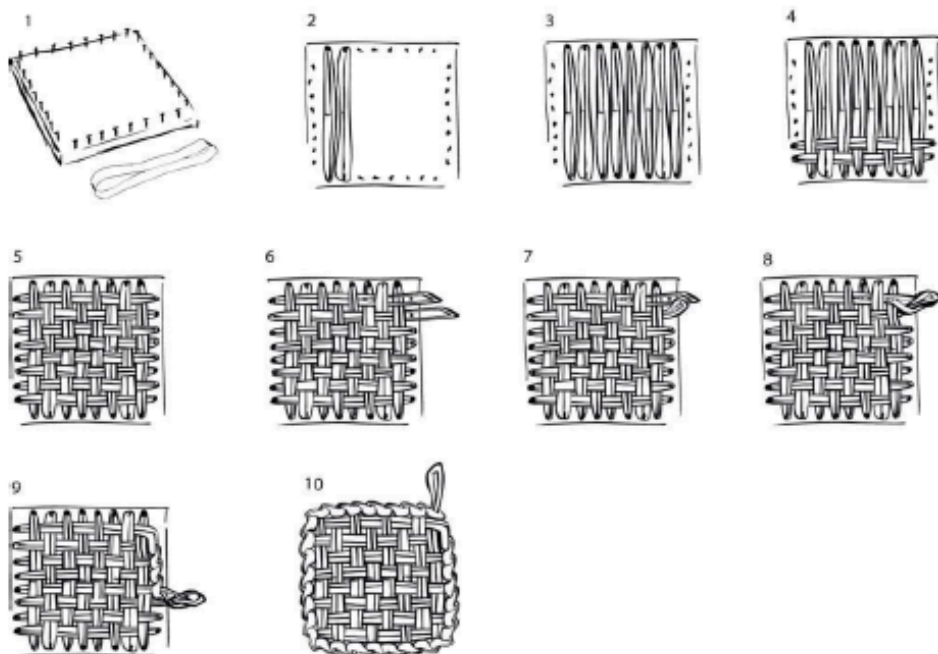
BIJLAGE 3

MAAK EEN SPONS MET OUDE SOKKEN

Dit wordt een "TAWASHI" genoemd.
De [tutorial](#) is er om te helpen!

1. Begin met het knippen van 2 cm "stroken" sokken.
2. Plaats de eerste 5 op de nagels, horizontaal.
3. Schik de volgende verticaal, eenmaal boven, eenmaal onder de andere sokstroken te weven.
4. Vraag om hulp bij de laatste stap 😊

Je spons kan zonder problemen op 60° in de machine worden gewassen!

Samen naar minder
afval op school

BIJLAGE 4

FAIR TRADE

Het logo wordt aangebracht op basis van de economische, milieutechnische en sociale criteria waaraan producenten en verkopers moeten voldoen voor de certificering.

Bijvoorbeeld: een inkomensgarantie voor producenten tegen daling van de marktprijzen, verantwoord water- en afvalbeheer, en een democratisch en participatief beheer van producentencoöperaties.

BIOLOGISCHE LANDBOUW

Het logo wordt aangebracht op landbouwproducten of levensmiddelen afkomstig uit de biologische landbouw, zonder gebruik van pesticiden, kunstmest of onkruidbestrijdingsmiddelen, zonder GMO's (GGO's), en met respect voor dierenwelzijn.

Bijvoorbeeld: onbewerkte biologische producten zoals granen, groenten, fruit, katoen, melk, eieren, vlees, of bewerkte producten zoals brood, kazen, kant-en-klare maaltijden..

Samen naar minder
afval op school

RECYCLAGE

Het logo is verplicht aangebracht op alle verpakkingen en producten die 65% gerecycleerde materialen bevatten.

Het betekent dat het product recycleerbaar is. Uiteraard moet u zich aan de gescheiden afvalinzameling van uw gemeente houden, opdat het product daadwerkelijk gerecycleerd wordt.

DUURZAAM BOSBEHEER

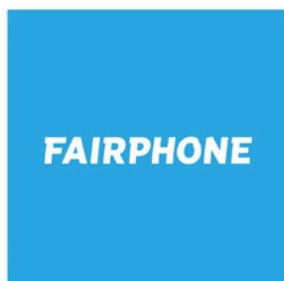
Het label garandeert een duurzaam bosbeheer in het kader van een verantwoorde consumptie van hout en zijn afgeleide producten.

PEFC is de grootste certificeringsorganisatie ter wereld met meer dan 230 miljoen hectare gecertificeerde bossen – wat overeenkomt met de oppervlakte van Frankrijk, Duitsland, Italië en het Verenigd Koninkrijk samen.

Samen naar minder
afval op school

De naam van de smartphones die zijn ontwikkeld door een Nederlands bedrijf, waarvan de hardware- en softwarecomponenten zijn ontworpen om eenvoudig te repareren of bij te werken, en waarbij milieu- en fairtrade-criteria gedurende de hele productieketen zijn geïntegreerd.

DUURZAAM TOERISME

Het eerste internationale eco-label voor toeristische accommodaties. Sinds 1994 wordt het label ook toegekend aan conferentiecentra, attractieparken en restaurants.

Bijvoorbeeld: Aventure Parc Wavre met zijn klimparken, verschillende Jeugdherbergen in Brussel, musea, enz.

Samen naar minder afval op school

Link met de nieuwe minimumdoelen BaO

De themaweek Bewust Consumeren kan gelinkt worden aan enkele minimumdoelen binnen het domein Wetenschap en Techniek. Het thema afval, circulaire economie en duurzaamheid zijn thema's waar aandacht aan wordt besteed al van jongs af aan!

Hieronder vind je een overzicht van de minimumdoelen die gelinkt kunnen worden aan de thema's die aan bod komen in deze fiche.

Wetenschap en Techniek - 4de leerjaar

- 3.2.1 De leerlingen kennen de volgende begrippen:
  - de preventie, het hergebruik, het sorteren, de recyclage, het verbranden en het storten.
- 3.2.4 De leerlingen kennen de betekenis van de stappen binnen de ladder van Lansink: preventie, hergebruik, sorteren, recycleren, verbranden, storten.

Wetenschap en Techniek - 6de leerjaar

- 3.2.4 De leerlingen weten dat mensen een positieve en negatieve impact kunnen hebben op het ecosysteem.
- 3.7.1 De leerlingen kennen de volgende begrippen: de wisselwerking, de wetenschap, de technologie, de technologische ontwikkeling, de wetenschappelijke ontdekking, de innovatie, de uitvinding, de duurzaamheid, de ecologische voetafdruk, de ethiek.
- 3.7.2 De leerlingen kunnen uitdrukken dat gevolgen van wetenschappen en technologie op zichzelf, anderen, het milieu en de maatschappij, zowel op korte als op lange termijn, positief, negatief of onzeker kunnen zijn.

Samen naar minder
afval op school

